

[Jytte Hilden]

ligt, og vi ærgrer os over, at et så stort og vigtigt område tilsyneladende overlades til kræfter uden for Socialministeriet og uden for Folketingets Socialudvalg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.48

Mødet genoptaget kl. 13.00

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den næste sag på dagsordenen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 108:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af regler om praktisk bistand).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 17/11 88. Første behandling 22/11 88. Betænkning 13/12 88).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

18 måneder er der gået, siden Folketinget vedtog, at varig anvist hjemmehjælp skulle være gratis, men allerede nu skal der vendes op og ned på alle de tilkendegivelser, der dannede grundlaget. 3 uger efter, at kommunerne havde lagt budgetterne for 1989, skulle den varigt anviste gratis hjemmehjælp udskydes 1 år. 2 uger før forslaget skal træde i kraft, skal det udskydes. 2 uger før kommunernes planer skal føres ud i livet, fejer ministeren denne omstilling, denne planlægning af bordet. 275 kommuner kan nu stille tilbage igen. Der har ikke været tid nok, er der blevet sagt; jo, der har været 18 måneder.

Efter den gældende ordning får to tredjedele af alle pensionister gratis anvist hjemmehjælp. Den sidste tredjedel kan skyde en hvid pind efter denne håndsækning, skyde en hvid pind efter en lille lettelse af samspilsproblemerne, skyde en hvid pind efter mindre bureaukrati og administration. Hjemmehjælpere og pensionister kan fortsætte med at udfylde formularer, attestere og kvittere, og administrationen kan fortsætte med at kontrollere, at de beskudne beløb fratækkes i pensionen via edb.

Socialdemokratiet kan ikke få øje på de ændrede forudsætninger for gratis anvist hjemmehjælp, der skulle være dukket op, siden beslutningen blev taget. En stikprøveundersøgelse, der har hentet udtalelser fra 25 af landets 275 kommuner, synes vi simpelt hen er for beskedne.

Når vi til gengæld ser på, hvordan det er gået med frikommuneforsøget i Ebeltoft Kommune, bekræftes vi i, at den 18 måneder gamle beslutning er rigtig. Ebeltoft Kommune oplyser nemlig til udvalget, at frikommuneforsøget med gratis varig hjemmehjælp og gratis midlertidig hjemmehjælp har betydet en betydelig besparelse på plejehjemmene, ingen hospitalsindlagte, færdigbehandlede pensionister, mange hjemmeboende på grund af døgnplejen og kun et par måneders ventetid på plejehjem. Dette frikommuneforsøg viser klart ideen med gratis anvist hjemmehjælp.

[Hanne Andersen]

Socialministeren ønsker nu ikke bare at udskyde den gratis varige hjemmehjælp til den 1. juli 1989, som der står i betænkningen. Ifølge aftalen mellem regeringen, Fremskridtspartiet, CD og Kristeligt Folkeparti agter socialministeren at fremsætte forslag til et nyt betalingsssystem, der siges at harmonere med samspilsløsningen. Pensionister skal altså også efter den 1. juli 1989 betale. Man skal fortsat administrere frem for at bistå ældre i eget hjem – ældre, der vælger at blive hjemme frem for dyrere løsnin-

ger. Socialministeren spiller ikke med helt åbne kort i betænkningen. Med det ændringsforslag, der er i betænkningen, vil socialministeren give landets pensionister indtryk af, at de bare lige skal vente til den 1. juli 1989 på den gratis anviste hjemmehjælp. Så har kommunerne haft den tid, de manglede. Men der kommer et betalingsssystem til afløsning for det, vi har i dag, og det bliver spændende at se, hvori forskellen består. Det er at holde landets pensionister for nar.

Socialdemokratiet har ikke tænkt sig at ændre holdning. Vi fastholder beslutningen om gratis anvist varig hjemmehjælp fra den 1. januar 1989.

Vi kan ikke støtte forslaget, som det foreligger, og vi kan heller ikke støtte ændringsforslaget.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Der klages mange steder i landet over, at hjemmehjælpen bliver dårligere og dårligere, og at man får mindre og mindre hjælp. Hvis vi ikke får en eller anden ordning på det, betyder det, at der efter 1. januar er endnu flere af de mennesker, der virkelig har brug for hjemmehjælp, som ikke får den hjælp, de skal have, fordi en ny kategori kommer til. Det er fakta, når man taler med hjemmehjælpsfolk ude over landet.

Kristeligt Folkeparti har hele tiden fastholdt, at den hjemmehjælp, man har brug for, fordi man er kronisk syg eller lignende, skal være gratis. Men har man en indtægt på omkring 200.000 kr., kan man godt betale noget. Der er forskel på at betale 58–68 kr. i timen og f.eks. 20–25 kr. i timen, når man samtidig kan sikre, at de mennesker, der virkelig har brug for at få en time eller to mere, der er skåret væk nu, kan få

det. Det er det, forhandlingerne skal dreje sig om efter jul.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

De svar, vi har fået i udvalget på den spinkle forespørgsel, der har været, har jo netop gået på, at det ikke kunne danne grundlag. Vi har efterlyst, hvor mange der har henvendt sig i de 18 måneder, der er gået, siden beslutningen blev truffet. Vi har ikke kunnet få noget svar, for der er ingen, der har henvendt sig. Vi har ikke kunnet bruge tiden til analyser eller store undersøgelser, så det er ikke godtgjort over for udvalget, at det bliver den situation. I går rettede vi lidt op på hjemmehjælperuddannelsen, som denne regering og tidligere regeringer har skåret på. Vi kan ikke se ændringerne, siden beslutningen blev truffet.

Agerschou (SF):

Som det fremgår af SF's betækningsbidrag, som vi selv synes er ret godt, har forslaget om at gøre varig hjemmehjælp gratis haft et helt specielt forløb.

Når forslaget i juni 1987 blev vedtaget i Folketinget, skyldes det efter vores bedste overbevisning en henvendelse fra Kommunernes Landsforening – altså den forening, der påstår at tale på kommunernes vegne, og hos hvem man burde forvente en vis portion velovervejet tankevirkingsomhed. I henvendelsen argumenterede Landsforeningen dengang mod den daværende socialministers forslag om en betalingsordning og foreslog, at man i stedet overvejede ikke at opkræve betaling for varig hjemmehjælp. Ideen fra Kommunernes Landsforening blev godkendt i Folketinget, og forslaget blev vedtaget den 2. juni 1987.

I de forløbne 18 måneder indtil 1. december 1988 har Kommunernes Landsforening ikke henvendt sig til Socialministeriet om problemer vedrørende denne beslutning. Alligevel foretager Kommunernes Landsforening en koventing og mener nu ikke længere, at det er en god idé. Man skriver oven i købet, at beslutningen virker ejendommeligt, og det finder vi er en meget sær betragtning, når man kender forløbet af sagen. De betænkeligheder, Landsforeningen nu giver udtryk for, burde man også have givet udtryk for i foråret 1987, hvis der overhovedet skal være nogen mening i at høre

[Agerschou]

på synspunkter fra Kommunernes Landsforening.

Vi finder ikke argumenterne for at udskyde beslutningen tilstrækkelig tungtvejende. Det skyldes også, at Ebeltoft Kommune i et frikommuneforsøg har været i stand til at administrere en ordning med gratis hjemmehjælp, uden at det gav de problemer, som både Kommunernes Landsforening og socialministeren nu påberåber sig.

På baggrund af det, på baggrund af sagens forløb og ud fra et synspunkt om, at pensionister med brug for varig hjemmehjælp må have en forventning om, at Folketinget står ved, hvad man med alle kort på hånden vedtog, går SF imod at udskyde beslutningen om at gøre varig hjemmehjælp gratis.

Jørgen Winther (V):

Det aktuelle forslag går ud på, at betalingsordningen for anvist varig hjemmehjælp skal fortsætte frem til den 1. juli 1989. Venstre finder, det er et godt forslag.

Hvad der skal ske fra 1. juli 1989, er noget uvist, men jeg vil gerne præcisere, at Venstre finder, at der også fremover er behov for, at velstillede pensionister selv betaler for den hjemmehjælp, de ønsker. Det er underligt, at velstillede pensionister efter Socialdemokratiets og SF's ønske skal have fuldstændig gratis hjemmehjælp; det er jo nu engang sådan, at jo mere noget gøres gratis, des mere stiger efterspørgslen. Det kan også nævnes, at en effektiv hjemmehjælpstime faktisk er ret kostbar i dag – den koster noget over 100 kr. Det kan endelig også nævnes, at der er ret stort sygefravær blandt hjemmehjælpere; f.eks. har der i Århus Kommune været et fravær på over 20 pct. blandt yngre hjemmehjælpere.

Spørgsmålet er, hvordan vi skal stille os til problematikken med hensyn til alvorligt syge og døende patienter, som har behov for hjemmehjælp. Man kan af mange grunde sige, at det ville være meget rimeligt, om disse alvorligt syge og døende patienter fortsat kunne få gratis hjemmehjælp. Alternativet vil jo i disse situationer være indlæggelse på et sygehus.

Så nævner Socialdemokratiets ordfører, fru Hanne Andersen, den ordning i forbindelse med frikommuneforsøget, som Ebeltoft Kommune har haft angående anvist varig hjemmehjælp, som var gratis. Dertil vil jeg sige, at det

er meget svært at vurdere dette forsøg, for samtidig med at de har haft denne forsøgsordning med gratis hjemmehjælp, har de haft en forsøgsordning med døgnpleje i samme periode, og derfor er det meget svært at vurdere, hvad der er årsag til det ene, og hvad der er årsag til det andet.

Det, man kan konstatere rent konkret, er, at efterspørgslen efter hjemmehjælp er steget med omkring 10 pct. i Ebeltoft Kommune.

Venstre er positiv over for forslaget og håber, at gratisordningen indføres fra den 1. juli også for de pensionister, der er velstillede.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Med hensyn til gratis hjemmehjælp er det stadig væk kommunerne, der visiterer, og det er stadig væk de samme regler, der gælder; der er ikke kommet nye til. Vi taler altså om folkepensionister, mennesker på førtidspension og pensionister, der er ramt af samspilsproblemer. Jeg tror, de fleste herinde i Folketinget har erkendt, at løsningen med gratis varig hjemmehjælp var en lille lettelse på vejen, og ministeren har i hvert fald selv været meget involveret i problemet. Vi snakker ikke om dem på A. P. Møller-indtægtsniveauet.

Det har været svært at vurdere Ebeltoft-ordningen, siger man, men der foreligger da en udtalelse fra Ebeltoft Kommune om, at de har anset det for en overordentlig stor fordel at have været inde i dette frikommuneforsøg. Det er ikke kun den varige hjemmehjælp, der har været gratis i forsøgsperioden, det er også den midlertidige hjemmehjælp, og det har de anset for at være en meget stor fordel.

Hvis det er svært at vurdere Ebeltoftforsøget i denne forbindelse, er det jo også svært at vurdere indstillingen til den nu foreslåede ordning, da der ingen henvendelser har været til Socialudvalget. Vi har ikke kunnet få noget kvalificeret bud på, hvilke ulykker der ville ske ved dette. For 18 måneder siden ville der ikke ske nogen ulykker, da var det en anbefaling.

Jane Oksen (FP):

Fremskridtspartiet er gået med til ændringsforslaget om at udskyde den gratis varige hjemmehjælp et halvt år. Vi havde faktisk gerne set, at ordningen var trådt i kraft den 1. januar, for skal man se samfundsøkonomisk på det, må det

[Jane Oksen]

afgjort være billigst at give folk den hjemmehjælp, de har behov for, også selv om den er gratis. Hvis de skal have hjemmesygepleje, er den gratis, og hvis de lader sig indlægge på et sygehus, er det gratis, men skal de have den nødvendige hjælp i hjemmet, skal de altså straffes, hvis de tilfældigvis har sparet en lille smule op. Så fanger bordet, så skal man betale for hjemmehjælpen.

Det kan umuligt være regeringens politik at ville forhindre folk i at spare op. Hvorfor skal de ældre, der har sparet op til deres alderdom, så straffes ved, at de skal betale for hjemmehjælpen, hvorimod den pensionist, der har brugt rub og og stub og kun har sin folkepension, ikke skal betale? Det finder vi uretfærdigt. Vi ser gerne, at der er gratis hjemmehjælp.

Når vi er gået med til dette forlig om hjemmehjælpen, er det selvfølgelig, fordi vi mener, at et halvt år er bedre end det hele år, der oprindeligt var lagt op til. Men vi ser jo, at det frikommuneforsøg, der har været i Ebeltoft, har betydet en betydelig besparelse på plejehjemmene, og det vil altså sige, at selv om det skulle koste noget at yde gratis hjemmehjælp til alle, vil der være tilsvarende besparelser på plejehjemmene og på sygehusene, da ingen skal ligge og vente på at få den hjemmehjælp, de har behov for.

Man siger så, at der ikke er de hjemmehjælpere, som der er behov for. Det kan man overhovedet ikke fatte, når man ved, hvor mange arbejdsløse kvinder der er. Det kan vel ikke være helt umuligt at blive hjemmehjælper; det kræver vel ikke nogen højere uddannelse i den forstand. Har man kunnet passe sit eget hjem og børn og mand, kan man vel også passe en ældre, altså må der være meget ledig arbejdskraft til at passe disse ældre mennesker, så det argument holder ikke.

Desuden er der mange hjemmehjælpere, der får supplerende dagpenge, fordi kommunerne ikke forstår at tilrettelægge arbejdet ordentligt. Hjemmehjælperne farer fra den ene ende af kommunen til den anden, og så får de i øvrigt fri resten af dagen på supplerende dagpenge. Der skal planlægges ordentligt her, og med den arbejdsløshed, der som nævnt er, er der ressourcer at tage af, så det passer ikke, at man ikke kan få det fornødne antal hjemmehjælpere. Ellers må man altså tvinge folk til at arbejde for de ældre.

Efter min inderligste overbevisning kan det ikke være nogen straf at passe ældre. Det er noget af det mest meningsfyldte arbejde, der overhovedet findes.

Alt i alt tror jeg altså, der ville være penge at spare, hvis vi indførte gratis varig hjemmehjælp og også meget gerne gratis midlertidig hjemmehjælp, som de jo har gjort i Ebeltoft. Der er gode erfaringer fra Ebeltoft, men man vil altså ikke lytte. Man siger, at kommunerne ikke kan administrere dette og ikke har ressourcer til det. Det passer ikke, men vi har bøjet os for det halve års udsættelse, fordi det trods alt er bedre end at skulle vente et helt år.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nu har vi altså hørt argumentationen for, at Fremskridtspartiet vil stemme for lovforslaget. Nu vil vi gerne høre, hvorfor Fremskridtspartiet vil stemme som forklaret.

Merete Aarup (KF):

Den konservative gruppe mener, at forslaget om en udskydelse af lovens ikrafttræden i et halvt år er et godt forslag.

Dette med at passe ældre er ikke bare at passe ældre. I kommunerne har vi jo netop en uddannelse af hjemmehjælpere. Det er vigtigt, at de mennesker, der går ud og hjælper de ældre, der bliver visiteret til varig hjemmehjælp, har deres grundkursus i orden, har lært løfteteknik og alle de andre ting, som der er behov for. Det er ikke bare noget med at støve af. Der er mange ting netop inden for hjemmehjælperuddannelsen, som jeg mener er ret væsentlige, og derfor kan vi ikke bare sætte tingene i gang i kommunerne, uden at de mennesker, som vi beder om at udføre dette stykke arbejde, som vi gerne vil have udført for vore ældre, også er kvalificeret. Der er jo ingen grund til at bruge så mange penge på uddannelsen, hvis vi ikke mente, det var nødvendigt. Vi mener, det er nødvendigt med hjemmehjælperuddannelsen. Vi skal bare sørge for, at uddannelsen sker i takt med det behov, der er i kommunerne, og derfor er vi tilfredse med, at man udskyder ikrafttrædelsen af dette lovforslag et halvt år.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

[Jane Oksen]

Nu er der altså forskel på, hvor ressourcekrævende de ældre er. Der er ældre, der har behov for andet end at blive løftet. Jeg mener nok, at vi kræver alt for meget, når det gælder kurser; det gælder også vore plejehjem, hvor sygehjælperne ikke kan få lov til at være, hvis de er ufaglærte; så duer de ikke, selv om de har arbejdet måske 15-20 år på det plejehjem, nej, der skal faglærte sygehjælpere ind.

Dette handler om at tage nogle ganske almindelige menneskelige hensyn, og her kunne man i visitationsproceduren udmærket skønne: Hvilke ældre har behov for lidt mere kvalificeret hjælp, og hvilke har kun behov for én, der støver af – som der bliver sagt – går byrinder osv.? Det kan jo være en utrolig hjælp for et ældre menneske, og vi kunne godt skønne lidt mere. Der *må* være ressourcer. Det er en nedvurdering af kvinder, hvis man siger, at de skal på kursus for at passe ældre; det behøver absolut ikke at være nødvendigt i alle tilfælde. Jeg erkender, at der kan være ældre, der er så syge, at de har behov for mere kvalificeret hjælp, men der er masser af ældre, der bare har behov for et menneske, der kommer og hjælper dem med ganske almindelige ting, og det behøver man ikke at studere for at klare.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

De færreste ældre har brug for nogen til bare at støve af, det kan de fleste selv gøre. Naturligvis kræver det uddannelse at være hjemmehjælper, men det er der ikke nogen problemer i, når vi ser på samfundsressourcerne; det er jo den korteste uddannelse, der findes. De ældre har imidlertid også – det vil jeg gerne sige til fru Jane Oksen – krav at stille til dem, der går ind og ud ad deres dør. Det har ikke været nævnt i debatten, men det er vel ikke sådan en svingdørspolitik? Hjemmehjælperne kommer der med et formål og har en opgave at løse.

Før anførte fru Jane Oksen alle argumenterne for, at man skulle gøre anvist varig hjemmehjælp gratis. Hvilke argumenter er der for at støtte regeringens forslag om ikke at gøre det?

(Kort bemærkning).

Anna-Marie Hansen (S):

Jeg vil godt gøre opmærksom på, at man ikke i debatten har været inde på kriterierne for ud-

dannelseskravene til hjemmehjælperne. De har brug for en uddannelse, og jeg tror, fru Jane Oksen skulle gå ud og se, hvad det er for nogle krav, der stilles til hjemmehjælperne i dag. De, der bliver visiteret til hjemmehjælp, har mange gange et stort plejehjælp. Det er ikke mere bare rengøring, en hjemmehjælper skal tage sig af.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg mener, der er et helt principielt spørgsmål her, som man må stille Socialdemokratiet: Mener Socialdemokratiet, at den varige hjemmehjælp i alle tilfælde, ganske uafhængigt af indtægt, skal være gratis?

Jeg er enig i, som det er sagt, at pensionister med helt almindelige indtægter rammes urimeligt i øjeblikket, og derfor er der brug for nogle justeringer. Vi har nogle samspilsproblemer, og de skal løses så hurtigt som muligt, mener vi i Kristeligt Folkeparti, men vi skal jo heller ikke forhaste os så meget, at vi laver noget, som ikke virkelig er gennemtænkt, og nu har vi så nogle måneder til at finde den rigtige løsning, for der er nogle, der har været sparsommelige og har sparet op og derfor har ekstra indtægter, og de betaler i øjeblikket for meget for den varige hjemmehjælp.

Men fordi der er nogle, der betaler for meget, mener jeg ikke, at man automatisk skal sige, at så skal det være gratis for alle. Hvis vi fører en socialpolitik, der betyder, at omtrent alle skal have alt muligt gratis, er der faktisk nogle, der får for lidt, nemlig de, der virkelig trænger, eller også får vi en skat, som har en række uheldige følgevirkninger.

Hvis et menneske er så svagt, at det egentlig skulle henvises til et hospital eller et plejehjem, men aflaster det offentlige ved at blive i hjemmet og blive passet og plejet dér, ønsker vi, at den varige hjemmehjælp skal være gratis, men dermed mener jeg ikke, at man automatisk kan/bør slutte, at den skal være gratis for alle.

Så gjorde fru Jane Oksen nogle betragtninger gældende om, at det at passe og pleje – det menneskelige aspekt – ikke forudsatte en akademisk grad eller en lang uddannelse. Jeg er meget enig i disse betragtninger, men det udelukker jo ikke, at man også skal satse på en elementær uddannelse. At det menneskelige aspekt er altafgørende netop på dette område, er jeg imidlertid helt enig i.

[Kofod-Svendsen]

Det, lovforslaget går ud på, er en udskydelse med henblik på at finde en bedre løsning end den gældende, og det er det, vi har brug for, så det tilslutter vi os.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Hjemmehjælp vil naturligvis aflaste de dyre løsninger som plejehjem og hospital, og det viser Ebeltoftforsøget også. Men her taler vi altså om en hjemmehjælp, der i gennemsnit koster 100 kr. i timen. Samfundet, kommunen, hæfter under alle omstændigheder for de 96 kr. Det er altså 4 kr., der skal administreres op og ned og ud og ind, fordi der måske er lidt tvivl om, hvorvidt en pensionist skal have varig hjemmehjælp.

Jeg føler ikke, at der er nogen tvivl her, når man kan lette formueskatten med et snuftag, og på det område er det ikke 4 kr., det drejer sig om. Her er der tale om 4 kr. ud af 100 kr., og de skal med bilag og attestation over administrationskontoret trækkes i pensionen, hvorefter vi alle sammen kan kontrollere, at det er korrekt.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Jeg forstod nogle af ordførerne sådan, at de næsten bebrejdede Fremskridtspartiet, at vi er gået med til en udsættelse på et halvt år.

Jeg håber på, at når vi udsætter dette et halvt år, får vi en endnu bedre løsning end den, der er lagt op til. Jeg har allerede peget på nogle ting, og jeg fatter ikke kommunernes protest mod dette forslag. Jeg synes, vi skal prøve at høre lidt mere på, hvad de siger i de kommuner, der har haft forsøg i gang, og dem ser jeg meget nøje på.

Så bliver der også sagt, at man ikke bliver visiteret til varig hjemmehjælp uden grund, og at der derfor er brug for nogle meget dygtige hjemmehjælpere osv.

Nej, selvfølgelig bliver man ikke visiteret uden grund, men flertallet af pensionister i Danmark bor i meget dårlige lejligheder, og typisk er de gangbesværede og kan ikke komme ned fra deres lejligheder. Derfor er det ganske almindelige mennesker, der kan rende i byen for dem og lave de mest nødvendige ting, flertallet af pensionister har brug for.

Jeg har ikke sagt, at jeg har noget imod, at hjemmehjælpere kommer på kursus. Det er da udmærket, og der er også behov for nogle ekstra dygtige hjemmehjælpere, men det er ikke et rimeligt argument, at kommunerne ikke kan gennemføre denne ordning, fordi de ikke har hjemmehjælpere, det er en dårlig undskyldning for ikke at komme i gang.

Vi tilslutter os altså det halve års udsættelse og håber, at man så kommer med et forslag, der er endnu bedre end det, der forelå, for det var faktisk ikke godt nok. Der er kæmpebesparelser i at give den nødvendige hjemmehjælp, for dermed sparer man på plejehjem, sygepleje og den slags.

Lis Noer Holmberg (CD):

Når CD er gået med til en udskydelse af denne lov, inden den overhovedet er trådt i kraft, er det, fordi kommunerne ikke kan klare det. De kan jo ikke engang leve op til den ny ældrepolitik, og de kan ikke klare hjemmehjælpen til de ældre, der i forvejen har behov for hjemmehjælp. Derfor står de i en vanskelig situation, og det har fået os til at være med til at udskyde lovens ikrafttræden et halvt år.

Når man så taler om uddannelse og uddannelse og uddannelse, vil jeg gerne sige, at vi har på nuværende tidspunkt – og det er jo derfor, man vil lave om på plejehjemmene – et system med 18 forskellige faggrupper og 18 forskellige overenskomster, der skal forhandles, og ingenting fungerer. Det er en af grundene til, at man vil nedlægge plejehjemmene, det kan vi lige så godt sige rent ud.

Nu sparer kommunerne bygning af plejehjem, men de har ikke forstået at flytte ressourcerne over til plejen af ældre i eget hjem. Vi må ikke være blind for, at de ældre bliver tungere og mere plejkrævende, og det gør de også i deres eget hjem. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge: Hvad er det for en uddannelse, man taler om? Vi har 18 forskellige faggrupper at tage af. Vi har plejehjemsassistenter, vi har sygehjælpere, vi har hjemmehjælpere, og jeg ved ikke hvad. Hvad skal alle de grupper bruges til?

Vi mener – og det mener jeg også socialministeren er inde på – at der må ske en eller anden koordinering af dette personale, så man får et samlet plejepersonale at bruge af i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg forstod på den socialdemokratiske ordfører, at Socialdemokratiet rent principielt mener, at den varige hjemmehjælp skal være gratis for alle, også for millionærerne.

Jeg kunne forstå, hvis det var i de tilfælde, hvor man aflastede et hospital eller et plejehjem – det er vi nemlig helt enige i – men at udstrække det til at gælde alle er et socialdemokratisk synspunkt. Det tager jeg til efterretning, men vi mener det ikke – af sociale grunde.

Anna-Marie Hansen (S):

Jeg må lige fastslå, at der sker ikke visitation af ældre, der bare skal ud at gå en tur, selv om behovet for det også er stort. Det, det handler om, når der tales om varig hjemmehjælp og visitation til varig hjemmehjælp, er hjælp til meget pleje- og omsorgskrævende og mange gange også handicappede ældre, der har brug for den hjælp, og strategien med et tværfagligt samarbejde er netop at få lavet et mere fleksibelt system.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg havde svært ved at forstå, hvad CD's ordfører, fru Mimi Jakobsen, sagde, for hun har da tidligere ment, at kommunerne sagtens kunne klare disse problemer, og ældrepakken var jo en tilskyndelse til at gå nye veje.

Grunden til, at kommunerne ikke bygger flere plejehjem, er ikke, at de ikke kan klare det med personalegrupperne. Jeg tror, at i overvejende grad er det, fordi alt for mange kommuner har efterlevet forskellige borgerlige regeringers tilskyndelse til ikke at bygge plejehjem, men bruge andre løsninger, og det kan da også være fornuftigt. Det er imidlertid ikke grunden til, at man ikke bygger plejehjem.

Fremskridtspartiet taler fortsat om, at man skal bistå de ældre på bedste vis, og alligevel støtter det en fortsættelse af betalingsordningen.

Hr. Kofod-Svendsen taler om at støtte millionærerne, men det er der jo ikke talt om. Et bredt flertal her i Folketinget – og også hr. Kofod-Svendsen – vedtog ældrepakken, hvori også varig hjemmehjælp indgik. Det, der undrer os, er, hvad der nu har fået det hele til at vende

Dette her drejer sig ikke om millionærer, men om ganske almindelige ældre medborgere, der er slidt ned og derfor skal have bistand i hjemmet, fordi de bliver hjemme i stedet for at vælge dyrere ordninger. Det drejer sig ikke om millionærerne, og vi tvivler på, at det er dem, der kommer til at stå i kø for at melde sig til ordningen; så havde de gjort det for længst.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Den sidste korte bemærkning i denne omgang, og så går vi tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg synes, vi er nødt til at holde os til det, vi behandler i dag, nemlig en udskydelse af loven i et halvt år. Det er det, det hele drejer sig om, og ikke faggrænser eller noget som helst andet, og det kan ikke være rigtigt, at vi skal have den helt store hjemmehjælpsdebat nu. Det, vi skal tage stilling til, er lovens ikrafttrædelse 1. juli 1989 i stedet for 1. januar 1989.

Grete Schødt (S):

Her må jeg erklære mig helt enig med fru Merete Aarup: Dette handler om udskydelse af et ikrafttrædelsestidspunkt, om et dårligt besparelsesforslag, om en hovsaløsning og om en dårlig planlægning.

Begrebet varig hjemmehjælp betyder, at ældre, syge og svage medborgere har hjælp behov, og derfor bør det ikke være afgørende, om de, der har denne hjælp behov, har penge eller ej. Det afgørende må være, at mennesket sættes i centrum, og da dette er en plejehjemsforebyggende foranstaltning, vil en udskydelse være uacceptabel.

Kommunerne er indstillet på, at dette skal træde i kraft den 1. januar 1989, altså om 15 dage, og de er lettet over, at de nu bliver fri for at opkræve 4, 7 eller 14 kr. Man har allerede planlagt omlægningen af den administration, man nu lettes for, til andre opgaver.

I min egen kommune, Svendborg Kommune, har vi kun 18 hjemmehjælpsmodtagere, der ikke er visiteret til varig hjemmehjælp. Blandt dem har vi utrolig mange kræftpatienter.

Det kan da ikke være Folketingets mening, at man skal betale for hjemmehjælp, hvis man er så uheldig at blive ramt af en alvorlig sygdom

[Grete Schødt]

eller sygdom i det hele taget. Tænk på, at sygeplejersken, som ofte kommer i hjemmet, ikke koster noget, og at sygehjælperen, der kommer i samme hjem, heller ikke koster noget, men for hjemmehjælperen er det bare at betale ved kasse 1.

Det er under al kritik, og jeg vil endnu en gang appellere til Folketinget om at bruge den sunde fornuft. Dette handler om mennesker og ikke om penge.

Og så vil jeg tillade mig afslutningsvis at sige: Det er ikke noget problem at få hjemmehjælperen. Problemet er, kære venner, at de har et arbejdsmiljø, der efterhånden er så dårligt, at de ikke magter det, og derfor søger de ikke ind til det arbejde. Det er dér, vi skal sætte ind, og ingen andre steder.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg beder om ordet, fordi det sidste ikke var en fuldstændig forklaring.

Det er nemlig sådan i dag, at mange kommuner ude over landet har vedtaget at give gratis hjælp, medicin og andet, og jeg har talt med finansministeren om at lade denne ordning fortsætte. Det er nemlig rigtigt, som det blev sagt, at der foregår urimelige ting i dag, og derfor kan man ikke bare sige, at lovens ikrafttræden nu skal udskydes et år. Der skal ske noget på dette område, og derfor er det vores ufravigelige krav, at det skal være gratis i alle de tilfælde, der er tale om her.

Men der er også mennesker, der har brug for andre ting, sådan som det er fremhævet. Der bliver rodet en hel masse sammen i dag.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Det, der bringer mig på talerstolen, er en ganske kort bemærkning til hr. Kofod-Svendsen.

Magen til hykleri skal man lede længe efter. Vi har i dette land et skatteloft for millionærer, men vi har intet skatteloft for ganske almindelige pensionister, som rammes af samspilsløsninger, bang, bang, bang, bang. De kan beskattes langt over, hvad de millionærer, som hr. Kofod-Svendsen har så ondt af, skal have anvist i gratis varig hjemmehjælp.

Hvis det er problemet, så lad os da lægge en grænse et eller andet sted, men lad os spare de ganske almindelige pensionister, som har sparet op ved siden af, hvad vi netop vil tilskynde fremtidige pensionister til at gøre. Og lad os så slippe for det hykleri med at snakke om et par millionærer.

Denne lovgivning drejer sig om de mange tusinde, mange titusinde, mange hundredtusinde ganske almindelige pensionister, som troede på et flertal, som troede på, at et forlig i Folketinget kunne gælde, dengang vi vedtog pakken.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det var rart at høre, at fru Jytte Hilden var parat til at lægge en grænse et vist sted. Det er jo præcis det, jeg har gjort mig til talsmand for. Og det er disse almindelige pensionister – om der er 50.000, 500.000 eller hvor mange, det afhænger af, hvordan man definerer begrebet – men det er disse almindelige pensionister, der har været flittige, vi ønsker skal blive lettet. Det er derfor, vi har sagt, at den endelige løsning så sandelig skal være renset for samspilsproblemer. Helt enig i det.

Men skal vi til at lægge en grænse et vist sted, så begynder vi da at nærme os en enighed. Det, vi drøftede i forbindelse med formueskatten, var jo til gavn for både beskæftigelse og fjernelse af diskrimination af ægteskabet. Der var perspektiv over det.

Socialministeren (Aase Olesen):

Det er det samme, der kalder mig herop. Nu sagde fru Jytte Hilden, at det kunne være, vi skulle lægge en grænse et eller andet sted. Den socialdemokratiske ordfører på området sagde – hvis ikke jeg har misforstået det – at man tog afstand fra et nyt betalingssystem, og at Socialdemokratiet ikke ændrer holdning i den sag.

For nu ikke at få endnu en skraldespand hældt ud over hovedet, som jeg fik i forrige sag, vil jeg godt spørge: Ønsker Socialdemokratiet at deltage i forhandlinger om et nyt betalingssystem, eller ændrer man ikke holdning, og vil man fastholde, at hjemmehjælpen skal være gratis uanset folks indtægt?

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

[Jytte Hilden]

Jeg vil godt præcisere, hvad det var, jeg sagde. Jeg sagde, at det, vi burde være optaget af, det er – som mit partis formand, hr. Svend Auken, ved utallige lejligheder har sagt – at få lagt et skatteloft over ganske almindelige menneskers risiko for at blive ramt af samspilsløsninger, et skatteloft, der svarer til, hvad man har, når man har kæmpeindtægter ved siden af. Jeg forsøgte at afsløre det hykleri, der foregår, når man fra regeringsbænkene har ondt af, at en millionær skal have gratis anvist varig hjemmehjælp, samtidig med at man letter formueskatterne med 600 mio. kr.

Det er det hykleri, jeg forsøger at afsløre, og det er de proportioner, jeg synes det er fantastisk vigtigt at forholde sig til.

Socialministeren ved, som socialministeren jo også blev belært om før frokost i dette Ting, at vi altid vil være at finde, når det drejer sig om forhandlinger om fornuftige forslag, der ligger klart i forlængelse af de beslutninger, som vi har været med til at tage i dette Folketing. Det var præcis også det, mit partis ordfører i denne sag gav udtryk for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget til teksten og teksten, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Jeg skal foreløbig forbigå den under punkt 8 på dagsordenen opførte sag.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

9) Fortsættelse af tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1989.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 4/10 88. Første behandling 13/10 88. Betænkning 26/10 88. Anden behandling 22/11 88. Tillægsbetænkning 23/11 88. Bilags-hæfte 1, 2 og 3 til tillægsbetænkningen. 1. del af tredje behandling (forhandling og afstemning om ændringsforslagene) 14/12 88).

Lovforslaget som helhed sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Auken (S):

Hvordan kan det dog gå til, spørger mange mennesker i dag nok sig selv, at vi nu får en finanslov, der ikke gør noget ved det danske samfunds hovedproblemer, arbejdsløsheden og gælden, og som er uretfærdig over for den brede befolkning – en finanslov, der indfører nye bureaukratiske systemer af kontrol og registre, og som kun betyder forbedringer for mennesker med de allerstørste formuer?

Hvorfor får vi ikke en finanslov, som et stort flertal kan stemme for, og som Danmark kan være bekendt? Svaret er ligetil. Regeringspartierne kunne ikke enes om at forhandle med Socialdemokratiet om en finanslovaftale, hvor man gav væsentlige indrømmelser til socialdemokratiske synspunkter, så resultatet kunne blive en finanslov med perspektiv og retfærdighed. Det er forklaringen.

Regeringen havde hverken viljen eller evnen til at forhandle hen over midten. Derfor blev resultatet så ringe. Det gik ligesom i sangen om Larsen: Det sku' være så godt, og så blev det bare skidt.

Vi har på grund af regeringens finanslovaftale med Fremskridtspartiet og de tidligere regeringspartier fået en finanslov, der er uretfærdig, uoverskuelig og ustabil. Uretfærdig, uoverskuelig og ustabil.

Finansloven 1989 er uretfærdig, fordi den skærer ned over for nogle af samfundets aller-dårligst stillede, fordi den ikke lever op til løfterne til pensionisterne, f.eks. vedrørende hjemmehjælp, og fordi den lægger skat på sygdom gennem egenbetaling for medicin for de syge, den medicin, der i forvejen er en meget stor belastning.

De penge, man sparer ved at skære ned på tilskuddet til medicin, udskyde hjemmehjælp